

[Finansministeren.]

blik på at opnå en bedre udligning end den allerede gennemførte. I det omfang, det på denne måde lykkes at udjævne de kommunale udskrivningsprocenter, vil 66²/₃ pct.-reglen miste sin praktiske betydning.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og villige behandling.

Udenrigsministeren (Poul Hartling): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol. Konventionerne og protokollen blev vedtaget på De forenede Nationers 21. generalforsamling den 16. december 1966 og underskrevet af Danmark den 20. marts 1968.

Bestræbelserne for at definere og udvikle de fundamentale friheds- og menneskerettigheder har rødder langt tilbage i ethvert samfund, der bygger på en humanistisk tradition. Beskyttelsen af menneskerettighederne er tidligere blevet anset for en rent national opgave, der i nyere tid som regel er blevet varetaget ved, at der i de enkelte landes forfatning er optaget et katalog af friheds- og menneskerettigheder, således som det bl. a. er tilfældet i den danske grundlov. Først på et ret sent tidspunkt er menneskerettighederne og beskyttelsen heraf blevet taget op som en opgave i forholdet mellem staterne. Med vedtagelsen af De forenede Nationers pagt for 25 år siden blev spørgsmålet for første gang gjort til et universelt anliggende, hvis løsning påhviler verdensorganisationen i samarbejde med medlemsstaterne. En sådan generel målsætning fandtes ikke i folkeforbundspagten.

De foreliggende konventioner, til hvis ratifikation folketingets samtykke nu søges indhentet, har som udgangspunkt haft FN's verdenserklæring om menneskerettigheder, der blev vedtaget i december 1948. Opgaven har været at omskabe verdenserklæringen, der ikke er noget retligt bindende dokument, til en eller flere retligt bindende konventioner. Dette arbejde afsluttedes efter 18 års forløb med vedtagelsen den 16. december 1966 af de foreliggende konventioner

med en tilhørende valgfri protokol. Året før havde generalforsamlingen vedtaget konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination.

Disse 3 konventioner må siges tilsammen at betegne en milepæl i udviklingen henimod at skabe en effektiv international beskyttelse af menneskerettighederne, fordi konventionerne indeholder bestemmelser om kontrol med rettighedernes opfyldelse. Da håndhævelsesfunktionen er en afgørende faktor for den effektive gennemførelse af menneskerettighederne, betyder vedtagelsen af disse kontrolbestemmelser et betydeligt skridt henimod en universel overstatslig beskyttelse af menneskerettighederne.

Ud over et vist rapporteringssystem er der således ved konventionen om borgerlige og politiske rettigheder og ved konventionen om bekæmpelse af racediskrimination åbnet mulighed for indførelse af såvel en klageadgang mellem staterne indbyrdes som en individuel klageadgang.

Om enkelthederne i disse klageprocedurer skal jeg tillade mig at henvise til bemærkningerne til nærværende forslag samt til justitsministerens forelæggelse af de lovforslag, der tilsigter at muliggøre en dansk ratifikation af konventionen om bekæmpelse af racediskrimination.

Det er velkendt, at der med vedtagelsen af Den europæiske Menneskerettighedskonvention i 1950 allerede er skabt en international kontrol med menneskerettighederne inden for Europarådets rammer. Der er oprettet en kommission, hvortil både stater og enkeltpersoner kan indbringe klager over konventionsbrud, og en domstol, hvis afgørelse er endelig og bindende for staterne. Fællesskabet i retsopfattelsen og den fælles arv af politiske traditioner er forklaringen på, at dette pionerarbejde kunne gennemføres blandt de europæiske lande. Når det har taget så mange år inden for FN at nå til enighed om vedtagelsen af de foreliggende menneskerettighedskonventioner, skyldes det naturligvis de store politiske, ideologiske og kulturelle forskelle, som består mellem landene inden for FN's medlemskreds. Resultatet må nødvendigvis på flere punkter bære præg af et kompromis, men behøver ikke af den grund at være underlødigt. En stor del af værdien af det internationale samarbejde på et område som det forelig-

[Udenrigsministeren.]

gende ligger netop i den adgang, som herved åbnes for nationerne til gensidigt at påvirke hinandens retsopfattelse.

Når det må tillægges så stor betydning at søge udarbejdet folkeretligt bindende konventioner på menneskerettighedsområdet, og når der sættes så stærke kræfter ind på denne opgave, hænger det sammen med, at en stats behandling af sine egne statsborgere er et anliggende, som i mangel af modstående traktatforpligtelser alene er undergivet den pågældende stats egen jurisdiktion. Men dette princip om respekten for indre anliggender kan en stat fravige ved en særlig traktat, der gør det muligt for andre stater eller en international organisation at få et vist indseende med, hvorledes staten behandler sine egne borgere. FN-pagtens bestemmelser om menneskerettigheder kan ikke antages at give organisationen nogen kompetence til at overvåge menneskerettighedernes overholdelse i de enkelte medlemslande. Pagtens art. 2, punkt 7, hvorefter intet i pagten skal give organisationen ret til at gribe ind i forhold, der i det væsentligste hører ind under en stats egen jurisdiktion, vil normalt være til hinder for, at FN tiltager sig nogen jurisdiktionskompetence på menneskerettighedsområdet. Så længe de her fremlagte FN-konventioner endnu ikke er trådt i kraft, vil denne konflikt mellem på den ene side FNs legitime interesse i at virke for opfyldelsen af de mål og opgaver, som er blevet stillet organisationen, og på den anden side staternes interesse i at løse deres problemer uden indblanding udefra, stadig være en politisk realitet. Så sent som på FNs 24. generalforsamling sidste år kom denne konflikt tydeligt frem under behandlingen af det dagsordenspunkt, der vedrører spørgsmålet om respekt for menneskerettighederne.

Selv om dansk ret på næsten alle punkter opfylder de foreliggende konventioners krav og i flere henseender endog hjemler en videregående beskyttelse, betyder dette ikke, at man fra dansk side kan betragte konventionerne som værende uden interesse for vort vedkommende.

En videre udbygning af den internationale beskyttelse af menneskerettighederne, som må antages at være i alle landes interes-

se, kræver, at man er villig til at erkende, at andre lande kan have afvigende synspunkter og ønsker, og være rede til i det internationale samfunds interesse undertiden at give visse indrømmelser, hvor dette er nødvendigt for at fremme de grundlæggende ideer. Det må være en naturlig opgave for de nordiske lande at bidrage til, at denne udvikling finder sted.

I konsekvens heraf er det regeringens ønske at kunne ratificere konventionerne med så få forbehold som muligt. Det er bl. a. på denne baggrund, at det allerede fremlagte forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov og det nu af justitsministeren fremlagte forslag til lov om ændring af retsplejeloven skal ses. Det er regeringens håb, at disse lovforslag vil kunne vedtages af folketinget, således at der ikke ved ratifikationen af konventionerne bliver tale om andre forbehold fra dansk side end dem, der er omtalt i bemærkningerne til forslaget til folketingsbeslutning.

Samtidig med at dette forslag fremlægges for det høje ting, forbereder man sig også i de andre nordiske lande på at indhente de lovgivende forsamlings samtykke til ratifikationen af FNs menneskerettighedskonventioner. Det er regeringens håb, at de nordiske landes tilslutning til konventionerne vil medvirke til at bane vejen for en række andre landes ratifikation, hvorved der vil blive udsigt til, at konventionerne kan træde i kraft.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, skal jeg hermed tillade mig at anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om apotekervæsenet.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 9) findes i tidenden sp. 494, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 413).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.